

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім.Б.ГРІНЧЕКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
з міжнародною участю**

Херсон 2017

УДК 792.8

ББК 85.32

П 67

У матеріалах конференції висвітлюються питання теоретичної спадщини хореографічного мистецтва, методики викладання хореографічних дисциплін, роботи з дитячим хореографічним колективом, питання естетичного виховання дітей.

Видання адресоване фахівцям з хореографії, викладачам та студентам спеціальності «Хореографія».

Головні редактори:

Рехліцька А.Є. – Заслужений працівник культури України, доцент, завідувач кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету

Медвідь Т.А. – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри хореографії інституту мистецтв Київського університету ім..Б.Грінченка

Технічний редактор:

Терешенко Н.В. – старший викладач кафедри музичного мистецтва і хореографії Херсонського державного університету

Рецензенти:

Левченко М.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету культури і мистецтв Херсонського державного університету

Щербак Д.П. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії інституту мистецтв Київського університету ім..Б.Грінченка.

Рекомендовано до друку

на засіданні вченої ради Херсонського державного університету (протокол № 9 від 21.12.2017 р.)

на засіданні вченої ради Інституту мистецтв Київського університету ім..Бориса Грінченка (протокол № 9 від 06.12.2017 р.)

ЗМІСТ

Розділ 1.

Питання розвитку хореографічного мистецтва

Білоусенко І.В. Теоретико-методологічні умови розвитку хореографічного мистецтва на Херсонщині у її половині ХХ століття

Васірук С. О. Шляхи підвищення рівня професійно-педагогічної культури фахівців хореографічного мистецтва

Всяк В.А. Козацький танець та його вплив на розвиток українського народного танцювального мистецтва

Грек В. А. Вплив дихання на текстуру танцювального руху

Драч Т. Стил ь модерн в контексті мистецтвознавчого аналізу танцювальної культури України засобами інтерактивного навчання

Кирильчук Н.П. Народно-сценічний танець у формуванні фахових умінь майбутніх хореографів

Клевцур С.Л. Формування професійної хореографічної компетентності у студентів педагогічного коледжу

Коваль О. В. Формування творчого мислення студентів-хореографів

Козинко Л. Л. Методичні засади проведення науково-дослідної роботи з хореографічних дисциплін магістрантами у ході проходження виробничої практики у ВНЗ

Кравченко І. А. Аспекти роботи студентів-хореографів з музичним матеріалом на заняттях з композиції і постановки танцю

Коростельова М. Д. Тенденції в постмодерному балетному театрі на території України (на прикладі балету «Лускунчик» П. Чайковський – Р. Поклітару).

Кърджиева М.П. Методически подходи при създаването на танцово произведение на фолклорна основа

Медвідь Т.А. Особливості розвитку хореографічного мистецтва в контексті естетики постмодернізму

Михальчук І.М. Щодо використання анатомічних знань з біомеханіки та кінезіологія на заняттях з contemporary dance

Несіна І.С. Підвищення професійної компетентності педагога у самоосвітній діяльності.

Пархоменко О. М. Регіональні особливості хороводів Чернігівського Полісся в контексті українського хореографічного мистецтва

Реджеб А.И. Читалищата днес – основен център за обучението по танцов фолклор в малките селища на България (по примера на община Лозница)

Режек І.І. Умови відбору до професійних хореографічних колективів та навчальних установ

Рехліцька А.Є. Соціокультурна природа феномену танцювального мистецтва

Ростовська Ю. О. Проблема традицій та новаторства у методичній підготовці майбутніх вчителів хореографії

Сизоненко В.А. Естетичне виховання молодших школярів засобами бальної хореографії

Сірякова Г. В. До проблеми формування гнучкості на заняттях класичного танцю у студентів-хореографів

Скобель Ю.М. Автентичний танець у весільній обрядовості Лемків.

Терешенко Н.В. Психопедагогічні особливості виховання старшокласників засобами бальної хореографії

Ходос Г.А. Урахування психофізіологічних особливостей учасників дитячих хореографічних колективів у формуванні морально-етичної культури дитини

Розділ 1.

Питання розвитку хореографічного мистецтва

УДК 1.17.7.73.79 (791)

Медвідь Т.А., кандидат
мистецтвознавства, з авідувач кафедри
хореографії Інституту мистецтв
Київського університету імені Бориса
Грінченка

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ ЕСТЕТИКИ ПОСТМОДЕРНІЗМУ

Друга половина ХХ ст. характеризується як доба постмодернізму – нового періоду в розвитку культурно-історичного процесу. Розвиток естетики та постмодерністського мистецтва є складним і суперечливим процесом. Риси, які притаманні постмодерністському мистецтву: невизначеність, відкритість, незакінченість, фрагментарність, тяжіння до реконструкції, колажність, цитатність, відмова від канонів, від авторитетів, іронічність, багаторівневе тлумачення, іманентність, що перетворює культурну діяльність на інтелектуальну гру, звернення до матеріальності, девальвацію естетичної цінності, ідею штучної краси, що стирає опозицію природне – штучне й наполягає на нарочитій ненатуральності, неімітації природи як еталона [2, с.183].

Проблема пошуку нової хореографічної мови, нових засобів виразності стала однією із центральних проблем танцювального світу ХХ століття. Питанням

хореографії постмодернізму присвячено ряд мистецтвознавчих робіт (В.Ванслов, В.Гаєвський, Н.Зозуліна, Н.Маньковська), але аналіз постмодерністського хореографічного мистецтва залишається недостатньо вивченою проблемою для сучасної естетики та мистецтвознавства.

У хореографії ознаки постмодерністського мислення виявилися у використанні музично-драматургічного монтажу, коли пластичні експерименти поєднуються з візуальними ефектами. Визначаючи танець 60–70-х років ХХ ст. постмодерним, а танець 80-х років – постмодерністським, С. Бенз рекомендує охопити їх спільним терміном «постмодерний», хоча, на думку О. Чепалова, хронологічно танець ХХІ ст., тобто танець сьогодення, це вже постпостмодерн. [6, с.3].

На розвиток постмодерністських течій в хореографії вплинуло багато факторів. Перш за все синтез мистецтв. Для вирішення творчих завдань хореографи звертаються до музики (використання поліфонії, принципів симфонічної драматургії), кіно (монтаж, рапід, крупний план), скульптури (позування, образні ремінісценції), телебачення (мозаїчність, кліповість, непередбачуваність документалістики). Постановки багатьох зарубіжних хореографів будуються за принципом хепенінга, в яких дія розгортається алогічно, випадково, несподівано навіть для самих постановників [3, с.48].

Наприкінці ХХ ст. народжуються нові форми танцю (контемпорарі, анкоку-буто, модерн-джаз-танець, у якому поєднано техніку модерну, джазового і класичного танців); застосовуються нові види підтримок,

які вимагають від танцівників акробатичної спритності. Найрозвиненішими в постмодерністській хореографії є тенденції суто пластичного експериментування, зосередження на розкритті механізму руху людського тіла, а також поєднання танцювальної та спортивної техніки. Постмодерністський балет поєднує елементи танцювального мистецтва Сходу (індійський класичний танець бхарат-нат'ям, сучасний японський танець буто), прийоми ритмопластичного фольклору американських індійців, афрокарибську танцювальну техніку [4].

Принципи задоволення, радості, людських контактів з глядачами становлять основу концепції постмодерністського балету як «живої вистави», що походить з ідеї танцю як способу життя і надихає на експерименти.

Одним з таких експериментальних явищ в постмодерному мистецтві, зокрема в хореографічному, є перформанс (від англ. performance - вистава, виступ, спектакль) - напрямок сучасного мистецтва, в основі якого уявлення про творчість як спосіб життя. В перформансі твором вважаються самі дії митця, за якими спостерігають глядачі у режимі реального часу. Суттєва відмінність перформансу від театру полягає у тому, що у театрі актори представляють персонажів, а у перформансі творці дій не представляють нікого, окрім самих себе.

Особливою формою перформансу є контактна імпровізація – танець, в якому імпровізація будується навколо точки контакту з партнером. Формування контактної імпровізації мало первісне значення, як пошук нових емоцій і нових відчуттів у взаємодії з

партнером. Цей вид мистецтва виявився вперше в 1972 році, і його поширення стало можливим завдяки все більш зростаючому інтересу людства до усвідомлення всіх сторін свого існування, глибинам, основам буття, пізнанню й удосконалюванню своєї природи. Контактна імпровізація є однією з форм вільного танцю.

Значні хореографічні здобутки в епоху постмодернізму пов'язані з академічним балетом і професіоналами з класичною освітою. В цей час заявили про себе немало талановитих митців, і серед них – М.Бежар, Дж.Баланчин, П.Тейлор, Д.Ноймаєр, І.Кіліан, П.Бауш, М.Каннінгем, У.Форсайт, М.Ек, К.Брюс, Т.Гарп, А.Прельжокаж, М.Морріс, С.Лінке, У.Дітріх та інші. Вони характеризуються вираженою гуманістичною направленістю, уособлюють світоглядну концепцію епохи, демонструють самостійність та оригінальність як постановчих, так і виконавських підходів.

Одним з провідних стилів постмодерної хореографії є Contemporary-Dance. Зародження цього хореографічного напрямку було спровоковане бажанням танцівників відійти як від уже існуючих традиційних догм класичного танцю, так і від безпечності естрадного танцю. Contemporary-Dance є синтезом авторських технік неокласичного напрямку (танцювальних лабораторій, студій, авторських та академічних театрів Франції, Люксембурга, Великобританії, Німеччини, Данії), які своєю чергою, спираються на класичний танець, неокласичні балетні прийоми, а також техніки модерн-джазу та імпровізації. Техніку contemporary dance широко використовують у сучасних балетах М. Канінгема, М. Бежара, Б. Ейфмана, У. Форсайта, П. Бауш. У

contemporary dance важлива, перш за все, особистість виконавця, яка переломлюється крізь призму принципів: “я сьогодні тут і зараз”, “мої страхи, мої протести, мої бунти – сьогодні і зараз” [5, с. 54].

Визначальним жанром естетики постмодернізму в хореографії кінця ХХ ст. став започаткований у Німеччині театр танцю. «Головними чинниками вистав театру танцю є послідовність мікроепізодів, які можуть демонструватися паралельно, або починатися у той час, коли попередній епізод ще не закінчився. У таких виставах немає чіткого розподілу на головну та другорядну дії. Зв'язок між епізодами будується на асоціативних, а не на логічних засадах, подібно до поетичного кінематографу, відсутня дидактичність у подачі матеріалу. Театр танцю вирізняють сьогодні радикальність та наслідування традицій, сповідальність та абстрагованість мислення, впорядкованість та хаотичність, а поєднує увага до повсякденних проявів людського існування та відтворення їх у вільних, наближених до форм самого життя композиціях» [7, с. 299].

Отже, для постмодерністських балетних шукань властива зосередженість на філософській природі танцю як синтезу духовного і тілесного, природного і штучного, минулого і сьогодення. Полемізуючи з естетикою авангарду, постмодерн повертає у балет емоційність та психологізм, Це підкреслюється включенням у балетне дійство елементів театральної гри, хепенінгів, танцювальних соло і дуетів, побудованих за принципом великих планів і стоп-кадрів в кіно. Ігровий, імпровізаційний початок підкреслює відкритість

хореографії, її вільний асоціативний характер. Іронічна ритуальність балетного постмодернізму пов'язана з його «посланням» до публіки. Француз Ф. Декуфле, а за ним і Ж. Монтальво навіть ввели в танець елементи балагану, цирку, паноптикуму, в яких гротескова або навіть потворна зовнішність артиста тільки вітається. Всі ці, ніби, взаємовиключні естетичні принципи сучасного мистецтва органічно поєднуються в постмодерній хореографії. Мистецькі експерименти балетмейстерів-постмодерністів привертають увагу глядачів та мистецтвознавців, що, в свою чергу, втілюється в наукових дослідженнях витоків, принципів, стильових ознак сучасного хореографічного мистецтва.

Література:

1. Шариков Д. І. Теорія, історія та практика сучасної хореографії. Ге- незис і класифікація сучасної хореографії – напрями, стилі, вид. І. Л. Шариков — К. : КиМУ, 2010. — 208 с.
2. Жукова Н. А. Елітарність як компонент культуротворення: досвід некласичної естетики / Н. А. Жукова. – К. : Парапан, 2010. – 244 с.
3. Чурко Ю.М. Линия, уходящая в бесконечность: Субъективные заметки о современной хореографии / Ю. Чурко. – Мн.: Полымя, 1999. – 224 с.
4. Ірдиненко К. Естетичні концепції танцю в контексті західноєвропейського постмодерністського мистецтва / К. Ірдиненко // Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки . - 2013. - Вип. 17. - С. 89-94.
5. Loupre L. Poétique de la Danse Contemporaine / L. Loupre – Р. : Contredanse, 1973.
6. Чепалов А. Вначале было слово... или танец? / А. Чепалов // Танец в Украине и мире. –2011. – № 1. – С. 3.

7. Чепалов О. І. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : моногр. / О. І. Чепалов. – Х. : ХДАК, 2007. – С. 299–300.